

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

www.tge.pl

Rynek energii elektrycznej i gazu w Polsce

Jacek Brandt

Debata „Liberalizm czy leseferyzm – prawne uwarunkowania rynku gazu i energii elektrycznej” – Muzeum Gazownictwa, 30 czerwca 2011

Rynek energii elektrycznej – rys historyczny

II poł. lat 80-tych XX w – początek reform w energetyce Unii Europejskiej – energia elektryczna stała się towarem a nie dobrem publicznym

Początek lat 90-tych XX w – duża reforma sektora elektroenergetycznego w Polsce

1997 rok – wejście w życie ustawy Prawo Energetyczne

1999 rok – powołanie spółki Giełda Energii S.A.

Lata 2003 – 2007 – procesy konsolidacyjne polskiej elektroenergetyki

Rok 2010 – Zmiany na rynku hurtowym energii elektrycznej – „obligo giełdowe”, połączenie rynku polskiego ze skandynawskim poprzez market coupling

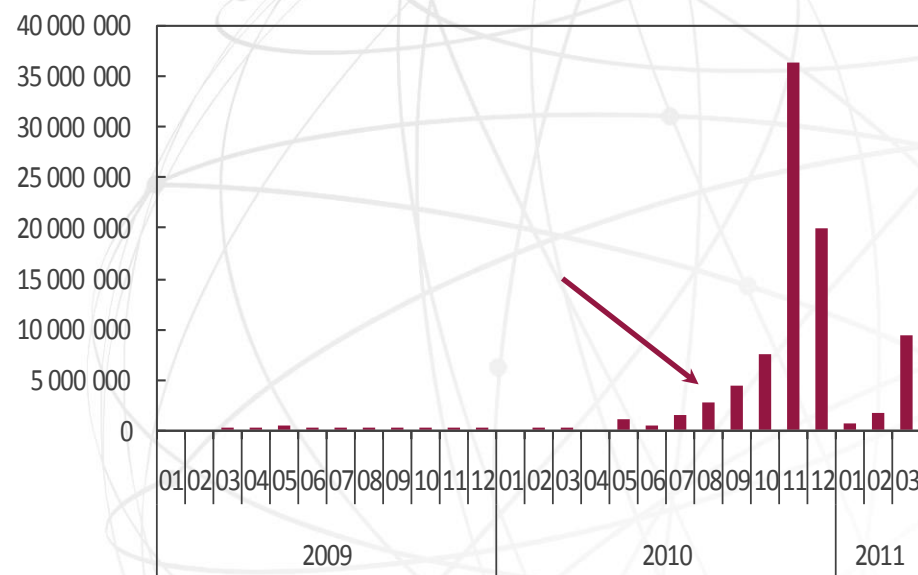
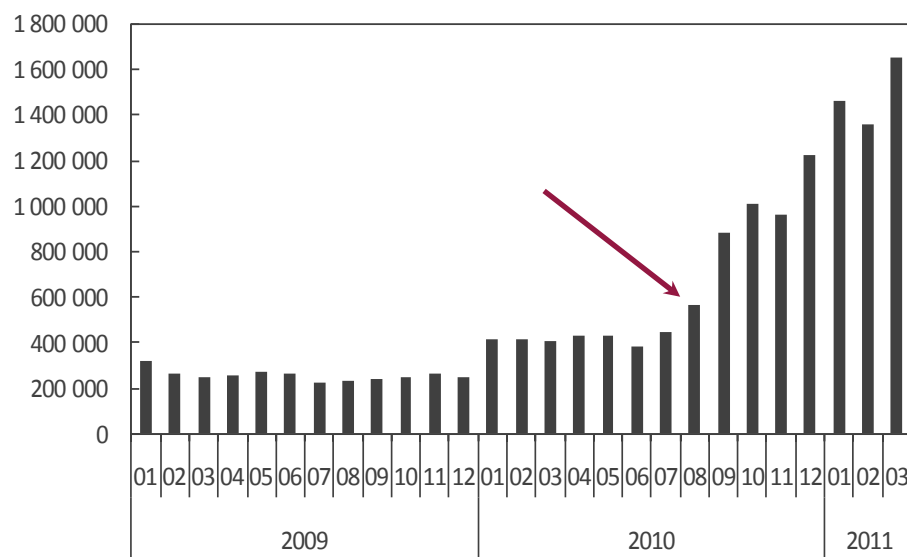
Zdaniem wielu ekspertów 2010 rok zmienił oblicze polskiej elektroenergetyki. Szczególnie istotne zmiany nastąpiły po wprowadzeniu w życie przepisów nowelizujących ustawę Prawo Energetyczne, które zobowiązują spółki wytwórcze do sprzedaży poprzez publiczny rynek giełdowy 15% wytwarzanej energii

2010 – nowelizacja Prawa Energetycznego: Zmiany na hurtowym rynku energii w Polsce

Nowelizacja PE była punktem zapalnym do dynamicznego rozwoju segmentu giełdowego na rynku energii w Polsce.

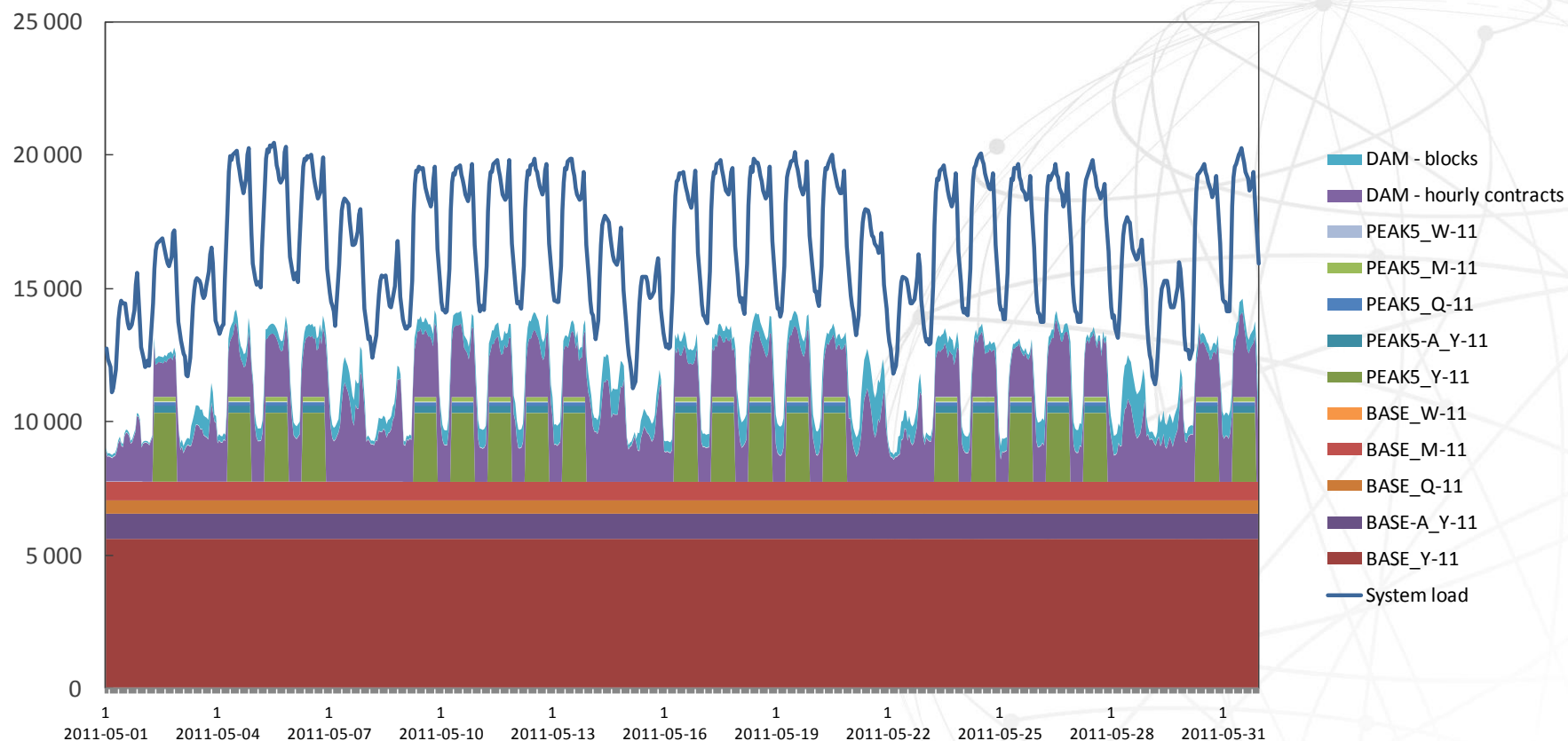
Dane miesięczne w MWh rynki RDN i RTT

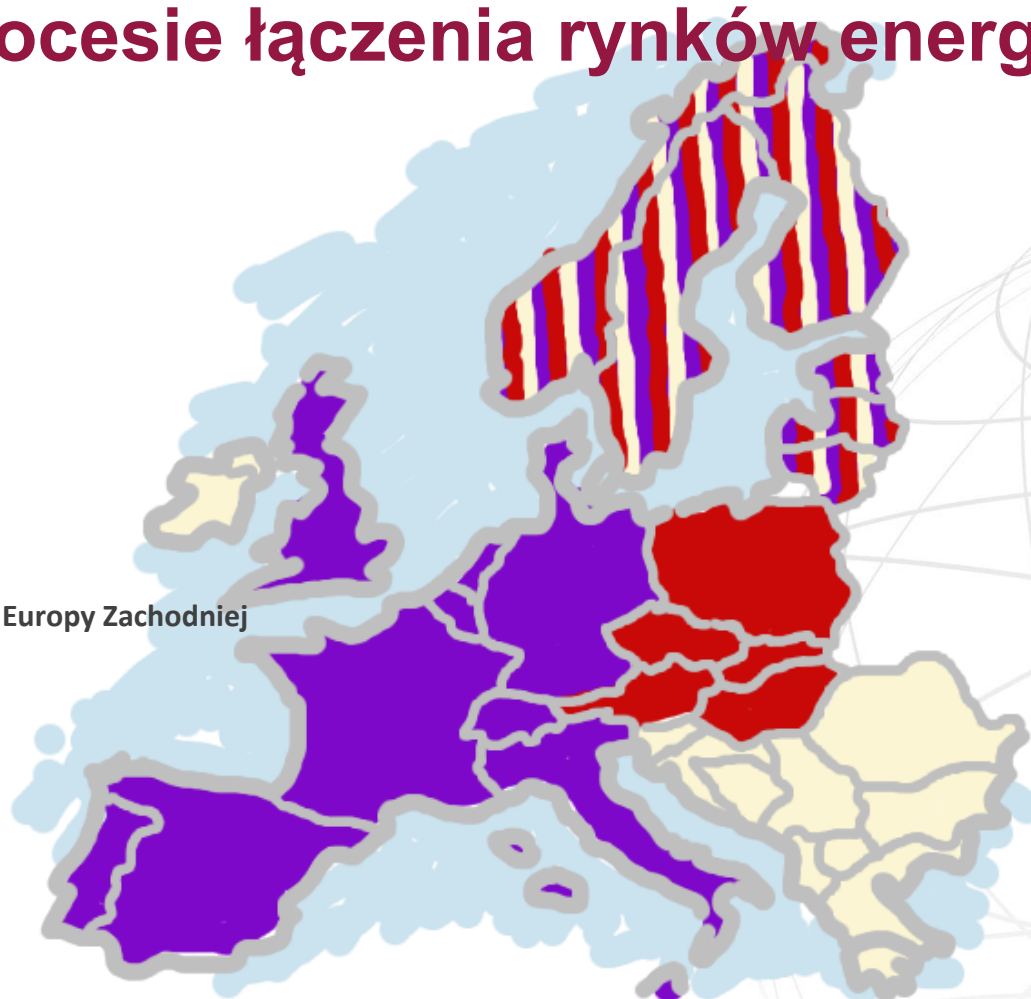
Energia elektryczna zakontraktowana na TGE vs. zapotrzebowanie polskiego systemu brutto (dane godzinowe / dni dostawy w maju 2011)

MW/h

Silna krajowa giełda – istotny element w procesie łączenia rynków energii w UE

Porozumienie 6 giełd Europy Zachodniej

Market Coupling na połączeniu
SwePol Link - działa od
15-12-2010

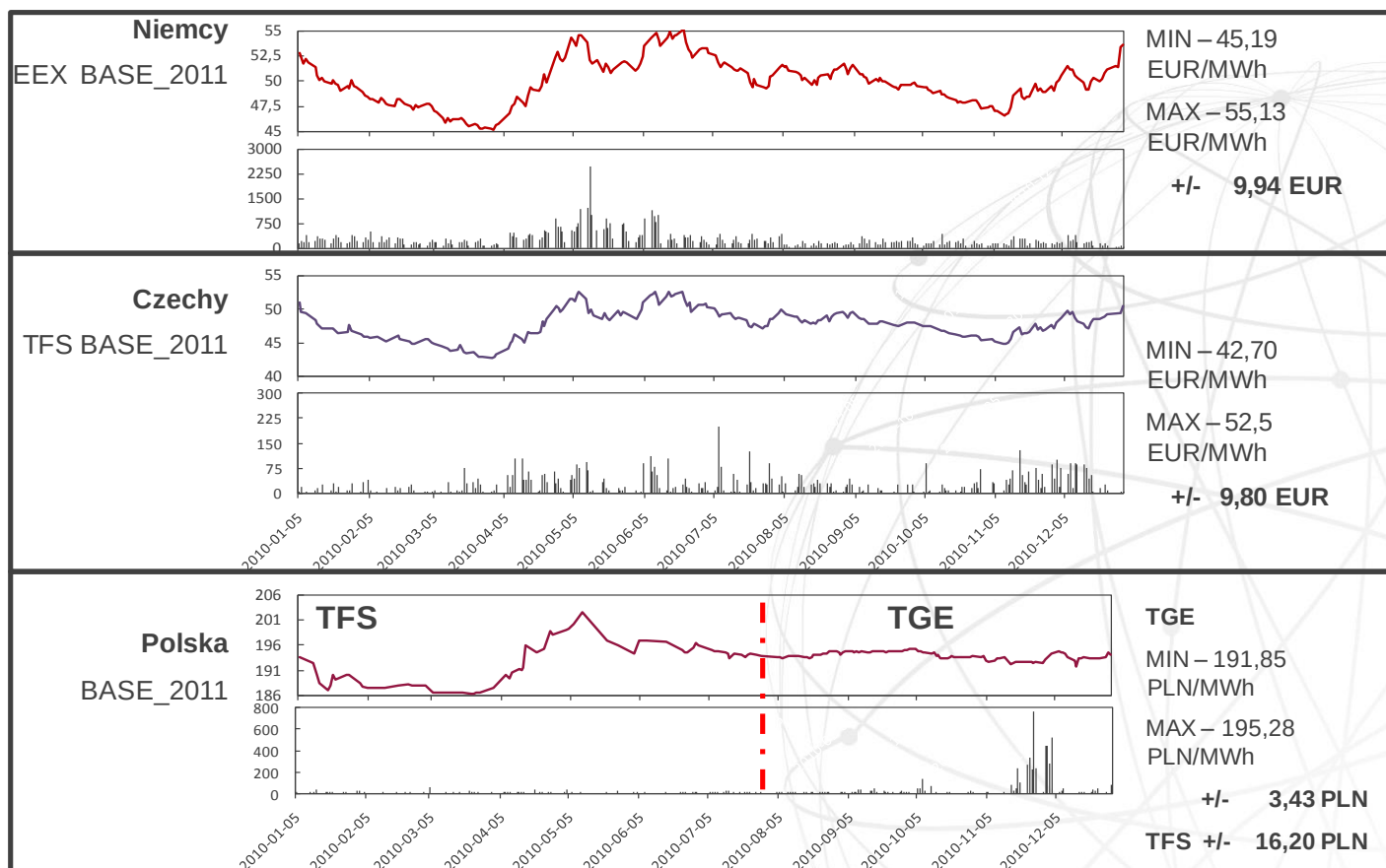
Obecnie trwają prace nad
wprowadzeniem Cross Border
Intraday Trading na kablu SPL

Wstępne rozmowy z litewską
giełdą energii Baltpol na temat
wypracowania market coupling
na projektowanym połączeniu
LitPol Link

TGE wraz giełdami z Czech, Słowacji,
Austrii, Węgier oraz Niemiec
współpracuje w projekcie,
obejmującym rynkowe
udostępnienie połączeń trans-
granicznych w ramach regionu CEE.

Ceny energii elektrycznej na 2011 rok

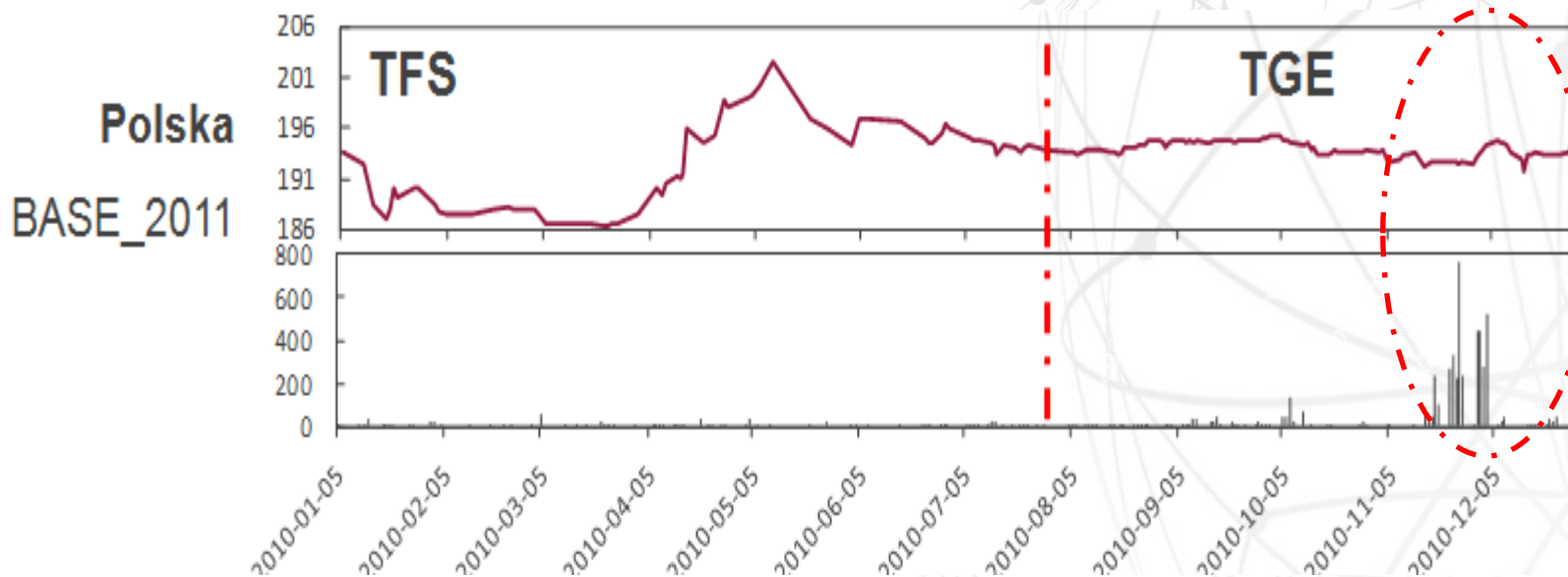
Wpływ „obligacji giełdowego” na ceny energii – stabilizacja cen i uniknięcie wzrostów pod koniec 2010 roku

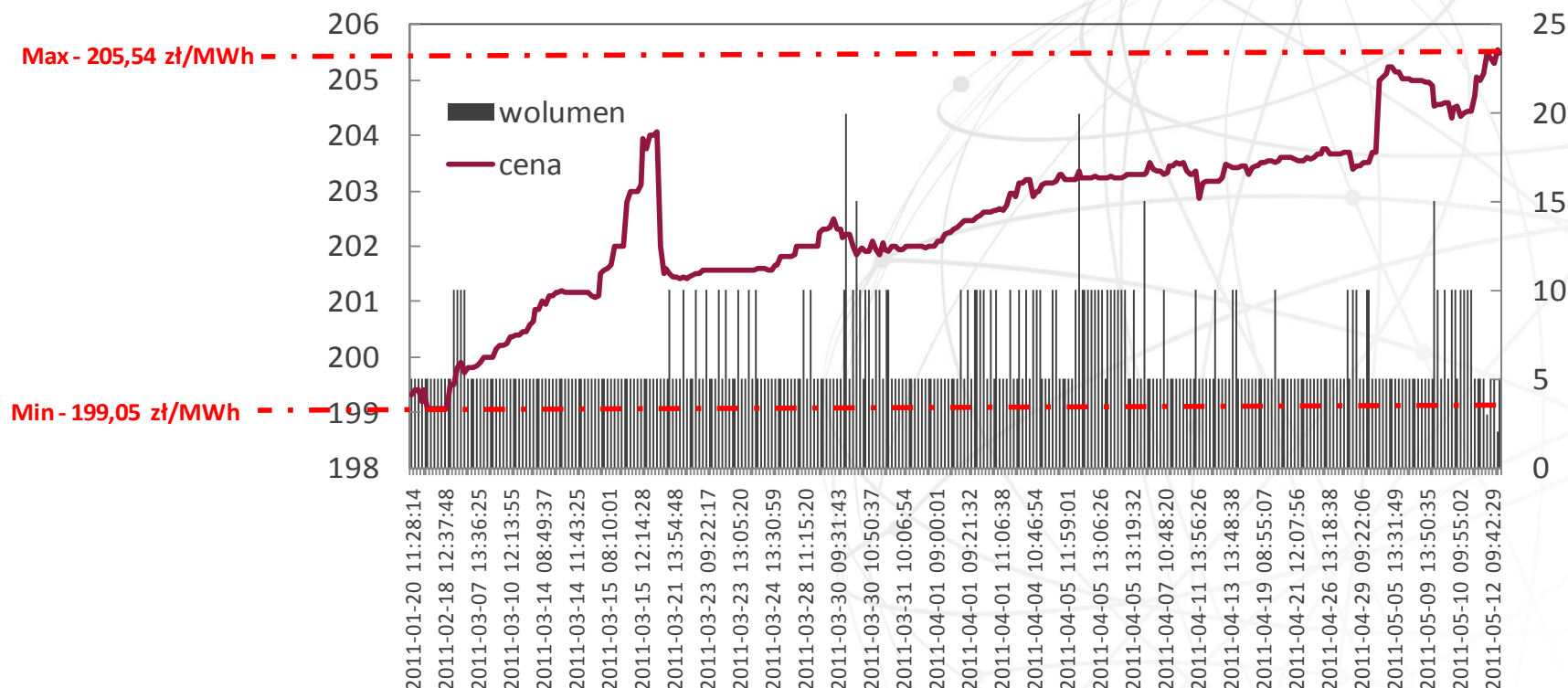
Ceny energii elektrycznej w 2011 roku

Cena energii z dostawą na 2011 rok, latem ubiegłego roku sięgała niemal 196 zł /MWh, by w IV kwartale ustabilizować się na poziomie około 192-193 zł/MWh.

Co z cenami na rok 2012?

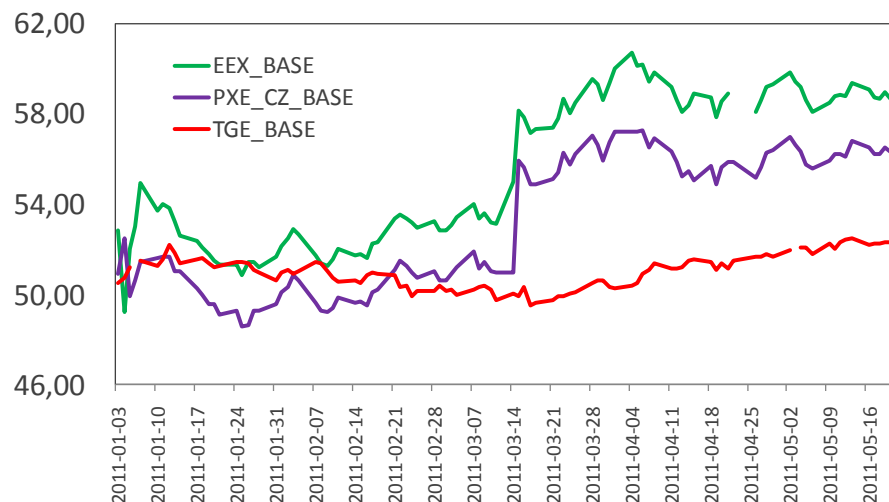
Do końca maja 2011 roku w kontraktach pasmowych na dostawę energii w całym 2012 roku sprzedano około 37 TWh energii (w tym na TGE ok. 25 TWh), ze średnią ceną około 203 zł za 1 MWh. **Ostatnie transakcje dla tego produktu wykazują jednak stały trend wzrostowy.**

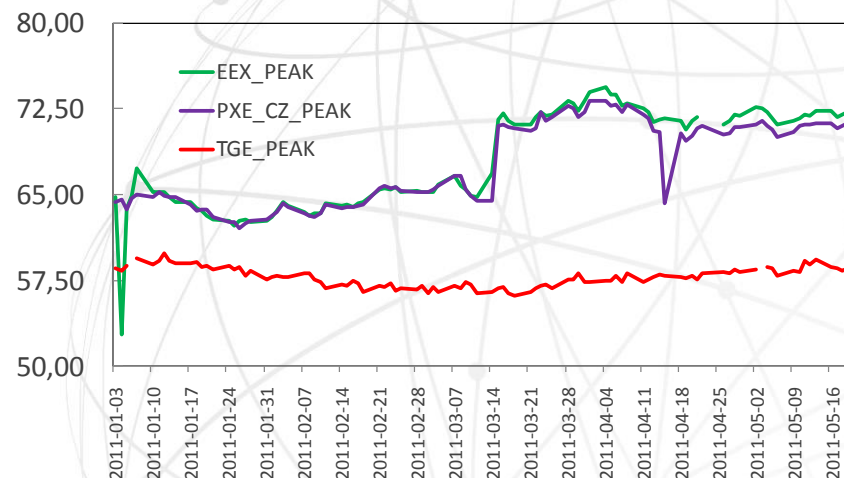
Ceny energii elektrycznej w Polsce a ceny energii na rynkach ościennych na rok 2012

Ceny energii w Polsce na tle rynków ościennych wzrosły najmniej.

Ceny zamknięcia kontraktów rocznych **BASE**_2012 notowanych w roku 2011 [EUR/MWh]

Ceny zamknięcia kontraktów rocznych **PEAK**_2012 notowanych w roku 2011 [EUR/MWh]

Dalszy rozwój rynku energii elektrycznej w Polsce w najbliższych latach uzależniony jest od rozwiązania kilku istotnych kwestii:

- ✓ Niewłaściwa struktura cen energii dla odbiorców końcowych i przemysłowych / utrzymanie taryfowania grupy G (uzależnione od wprowadzenia rozwiązań chroniących odbiorców wrażliwych oraz uregulowania tzw. sprzedaży awaryjnej)
- ✓ Niewystarczająca wielkość inwestycji w nowe moce wytwórcze / groźba niedoborów energii elektrycznej w niedalekiej przyszłości
- ✓ Inwestycje w nowe moce wytwórcze a kwestia przyznania nowym źródłom części darmowych uprawnień do emisji CO₂ w 3-cim okresie rozliczeniowym
- ✓ Jak kształtować się będą przyszłe ceny energii w Polsce po zrealizowaniu kosztownych inwestycji w nowe moce wytwórcze i uwzględnieniu wpływu cen uprawnień do emisji CO₂ ?

Rynek gazu – stan obecny (1)

- ✓ Dla zaspokojenia swojego popytu, Polska jest zmuszona importować ok. 2/3 gazu ziemnego.
- ✓ Ponad 80% gazu ziemnego jest importowanego z Rosji.
- ✓ Niezbędna jest dywersyfikacja źródeł importu i szlaków transportowych gazu.
- ✓ Kluczowe elementy polityki energetycznej Polski obejmują:
 - budowę terminalu LNG w Świnoujściu
 - zwiększenie podziemnych magazynów gazu
 - rozszerzenie systemu przesyłu i dystrybucji
 - zwiększenie krajowego wydobycia gazu ziemnego
- ✓ Może się okazać, że Polska dysponuje znaczącymi zasobami gazu niekonwencjonalnego !!!

Rynek gazu – stan obecny (2)

- ✓ Brak reform rynkowych w sektorze gazu ziemnego.
- ✓ PGNiG S.A., który jest praktycznie jedynym importerem gazu ziemnego z Rosji, faktycznie kontroluje rynek hurtowy gazu w Polsce
- ✓ Grupa PGNiG jest także właścicielem sześciu regionalnych operatorów systemów dystrybucyjnych.
- ✓ PGNiG jest jedynym właścicielem i wyznaczonym operatorem wszystkich podziemnych magazynów gazu ziemnego w Polsce.
- ✓ PGNiG dominuje na rynku detalicznym z udziałem ok. 98%.
- ✓ Utworzono operatora gazowego systemu przesyłowego – Gaz System S.A.

Rynek gazu – niezbędne warunki liberalizacji

- ✓ Pełne rozdzielenie własnościowe działalności:
 - wydobywczej
 - przesyłowej
 - dystrybucyjnej
 - handlowej
 - magazynowej
- ✓ Dostęp do zdolności przesyłowych i dystrybucyjnych
- ✓ Utworzenie niezależnego operatora systemu magazynowego
- ✓ Dostęp do zdolności magazynowych
- ✓ Odejście od kontraktów typu „take or pay” w kierunku rozwoju pełnej gamy kontraktów handlowych o zróżnicowanych terminach dostawy

Negatywne efekty braku liberalizacji rynku w sektorze gazu ziemnego

Brak liberalizacji rynku gazu ziemnego w Polsce uniemożliwia:

- budowę regulacyjnych jednostek wytwórczych opalanych gazem (turbiny gazowe w cyklu otwartym) niezbędnych dla utrzymania wymaganej regulacyjności polskiego systemu elektroenergetycznego, a więc obniża bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej w Polsce (**potrzeba budowy ok. 600 MW mocy z kontraktami krótkoterminowymi na dostawę gazu**)
- budowę systemowych źródeł wytwórczych opalanych gazem (CCGT) o wysokiej sprawności i znacząco niższej emisji CO₂ (o 60%) w stosunku do źródeł węglowych (**kilka tys. MW mocy z portfelem kontraktów o różnych terminach dostaw gazu, z możliwością arbitrażu handlowego pomiędzy energią elektryczną a gazem**)
- wykreowanie rynkowych, konkurencyjnych cen gazu dla odbiorców końcowych

Dokumenty prawne związane z „3-cim Pakietem Legislacyjnym”

- **Regulacja EC 713/2009** z 13 lipca 2009 ustanawiająca Agencję ds. Współpracy Regulatorów Energii (ACER)
- **Regulacja EC 714/2009** z 13 lipca 2009 o warunkach dostępu do sieci związanych z trans-graniczną wymianą energii elektrycznej
- **Regulacja EC 715/2009** z 13 lipca 2009 o warunkach dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego
- **Dyrektywa 2009/72/EC** z 13 lipca 2009 dotycząca wspólnych zasad dla wewnętrznego rynku energii elektrycznej
- **Dyrektywa 2009/73/EC** z 13 lipca 2009 dotycząca wspólnych zasad dla wewnętrznego rynku gazu ziemnego

3-ci Pakiet Energetyczny wszedł w życie z dniem 3 marca 2011 roku !!!

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

www.tge.pl

Dziękuję za uwagę

